ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA" ("LIBERTY")
THE UKRAINIAN NEWSPAPER
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday, by
The Ukrainian Nat'l Ass'n
of America
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Subscription:

per year...... $2.00	Canada & Europe:
half year...... 1.00	per year...... $3.00
single copy.. .03	half year..... 1.50

СВОБОДА

УРЯДОВИЙ ОРГАН У. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦІ "SVOBODA" OFFICIAL ORGAN OF THE UKR. NAT'L ASS'N OF AMERICA

ЗАЛОЖ. 1893 РОКУ.
"СВОБОДА" ("LIBERTY")
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
в Америці
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Передплата:

на рік......... $2.00	Канада і Европа:
на пів року 1.00	на рік......... $3.00
поод. число .03	на пів року 1.50

РІК XXIII. Джерзи Сіти, Н. Дж., четвер 28-го січня 1915. Ч. 11. VOL. XXIII. Jersey City, N. J., Thursday, January 28, 1915. N. 11.

МОСКАЛІ ОБРАБОВУЮТЬ РАНЕНИХ ЖОВНІРІВ.

Росія в страху, що стратить Галичину.

Австрія не відступить своїх територій жадній державі.

Німецький уряд забирає всі засоби поживи в державі під свою управу.

В Галичині:

МОСКАЛІ ОБКРАДАЮТЬ СВОЇХ РАНЕНИХ ЖОВНІРІВ У ЛЬВОВІ.

СОФІЯ, столиця Болгарії (через Амстердам), 23. січня. — Московська ґазета „Новое Время", яка виходить в Петроґраді, столици Росії, помістила дня 23. жовтня 1914 р. допись свого кореспондента Кравченка, котрий перебуває в Галичині.

В тій дописи Кравченко нарікає на злодійство серед російської армії в Галичині.

Кравченко описує ширше свою подорож по околицях Львова і каже, що він переконав ся на власні очи, **як тяжко потерпіла східна Галичина підчас теперішної війни.**

Дальше докоряє російським військовим властям в Галичині, **що дуже недбало обходять ся з раненими жовнірами. Військові шпиталі,** пише Кравченко, **знаходять ся в пожалуваня гіднім стані.**

„Найприкрійше зробило на мене вражінє, пише він дальше, **як я довідав ся, що тих нещасних ранених обкрадають таки російські жовніри. В кождім шпиталю чув я скарги на ті злодійства. Сказали менї також, що до Львова вислано два вози з горівкою і вином для шпиталів, але вони не дійшли на місце призначеня, бо випили все жовніри по дорозї".**

Мусимо зазначити, що „Новое Время" — се найбільша російська ґазета і стоїть близко російського уряду, якого є все найбільшим оборонцем. Але з уваги, що там працюють визначнійші сили як М. Меньшіков, А. Столипін (брат убитого перед кількома роками в Києві російського президента міністрів П. Столипіна), Розанов й н., ґазета позволяє собі пераз на критику російських властий, сподіваючи ся, що зарадить лиху.

Таксамо і тепер, Кореспондент „Нового Времени" з Галичини Кравченко є сталим співробітником сього дневника. Підчас останної балканської війни був він военним кореспондентом сеї ґазети на Балкані і писав дуже цікаві дописи, а тепер безнеречно пише такі з Галичини. Се змосковщений Українець, але лишила ся ще у нього з роду бодай правдолюбивість.

Здасть ся, що і кацапи повірять тим донесеням Кравченка з Галичини, бо в ґазетї „Новомъ Времени" є також їх опікун Дмитро Верґун (кацап, родом з Галичини, з городецького повіта), котрий також тепер є у Львові і, як би його товариш писав неправдиві річи, то він міг би спростувати.

Одначе правду тоді закрити. Погані московські злодійства виходять на верх навіть через московські ґазети, а се вказує, що ті злодійства мусять бути дійсно страшні.

БИТВИ В КАРПАТАХ.

ВІДЕНЬ (через Амстердам і Лондон), 25. січня. — В Галичині в останних двох днях не було жадних важнійших битв окрім завзятих боїв в Карпатах.

Московські війска, що знаходять ся в Карпатах, намагали ся відбити становища, заняті недавно Австрійцями в переходї Уж (недалеко Ужока), **але прогнано їх і завдано їм тяжкі страти.**

В останних двох днях у битвах в Карпатах **взяли Австрійці 1,000 російських жовнірів до неволї.**

МОСКАЛІ В СТРАХУ, ЩО СТРАТЯТЬ ГАЛИЧИНУ.

ПЕТРОГРАД (через Лондон), 26. січня. — Здовж цїлого австрійського фронту, довгого на 300 миль, видно в останних днях великий рух. В російських військових кругах вважають се за **приготованя Австрійців до нового великого наступаючого походу проти російської армії в тій цїли, щоби вичистити з російських війск Буковину, східну Галичину і північну Угорщину.**

В західній Галичині між ріками Віслокою і Ясьолкою, около 30 миль на схід від Дунайця, комавдант австрійської 4-тої армії **ґенерал Броєвич розпочав скорий похід в напрямі до Перемишля.** Чи се має бути проба освободити Перемишль, який був від кількох місяців у нашій облозї, чи змусити наші війска забрати ся з Буковини, тепер ще нам (Москалям) не ясно (може скоро прояснить ся?)

Доносять нам також **з Буковини,** що Австрійці вдарили сильно на наші війска, які там були коло Кімполюнґа і в полудневій части російської Польщі коло Радома і Кельц здовж лінії від Іноволодзї до Конського і відтам до Собкова, де були сильні битви артилєрії.

—o—

На Буковині:

ПОБІДИ АВСТРО-УГОРСЬКОЇ АРМІЇ НА БУКОВИНІ.

БЕРЛІН, (бездротна телеґрама до Сейвіл, Л. Ай.). Телеґрами з Відня доносять, що побіди австро-угорської армії над Москалями на Буковині **зробили велике вражінє на населенє в Румунії та дуже ослабили серед нього москвофільський настрій.**

Ґазети вважають австрійську побіду над Москалями на Буковині за **дуже значний военний успіх** і пишуть, що се є такий удар для російської армії, яка через Буковину хотїла дістати ся на Угорщину, що та армія так зломана, що довгий час не буде могла пробувати наново вибирати ся в тусаму дорогу. **Страти Москалів коло Кірлї-Баби на Буковині були дуже великі.**

—o—

АВСТРО-УГОРЩИНА НЕ ВІДСТУПИТЬ АНІ КУСНИКА СВОЄЇ ТЕРИТОРІЇ.

ВІДЕНЬ (через Лондон), 26. січня. — Тутешна ґазета „Вінер Таґеблят", яка звичайно стоїть у близких зносинах з міністерством заграничних справ, подає нині розмову з новим міністром для заграничних справ Австро-Угорщини бароном Буріяном. Барон Буріян заявив, що **Австро-Угорщина не відступить ані кусника своєї територіі ані Італії ані Румунії, навіть тоді, коли би вони грозили, що перейдуть на сторону ворогів австро-угорської монархії.**

В російській Польщі:

В ПОЛУДНЕВІЙ ЧАСТИ РОСІЙСЬКОЇ ПОЛЬЩІ ДОВОЛІ СПОКІЙНО.

ВІДЕНЬ (через Амстердам і Лондон), 26. січня. — В полудневій части російської Польщі було вчера на военнім поли доволї спокійно, лише над рікою Нідою були в кількох місцях бої артилєрій.

МОСКАЛІ ПРИЗНАЮТЬ СЯ ДО НЕВДАЧ.

ПЕТРОГРАД (через Лондон), 26. січня. — Над лївим берегом ріки Висли і на захід від Варшави і здовж ріки Равки воюють Нїмці завзято за кожду пядь землї. Межи Боржімовом і Ґуміном, 25 миль на захід від Варшави, були завзяті бої на баґнети. **Нїмці уживають сталєвих панцирів для заслони при копаню шанців. В той спосіб підходять вони до російських ліній.** Огонь з німецьких ґармат бив дуже докладно. Такі бої тривали цїлими днями, але не принесли жадній сторонї більшого успіху.

На північ від Боржімова здобули Нїмці наші (російські) закопи. Крім того в тій околици відібрали вони від нашого війска свої закопи, які давнійше наші війска були від них здобули.

—o—

В Німеччині:

НІМЕЦЬКІ ПОБІДИ У СХІДНИХ ПРУСАХ.

БЕРЛІН (бездротна телеґрама до Сейвіл, Л. Ай.), 26. січня. — Головна військова управа оголосила нині таке оповіщенє:

У Східних Прусах були бої артилєрії від Лєцен аж до Ґумбінен. **На полудневий схід від Ґумбінен змусили ми Москалів опустити богато становищ, які вони недавно заняли. На північний схід прогнано також Москалів і завдано їм тяжкі страти.**

НІМЕЧЧИНА ДОМАГАЄТЬ СЯ ВІД РУМУНІЇ ВИЯСНЕНЯ ЇЇ ВОРОЖОГО СТАНОВИЩА СУПРОТИ АВСТРІЇ?

ЛОНДОН, 24. січня. — Нариський дневник „Там" доносить з Петроґраду таку вістку:

Німеччина вислала ноту до Румунії, в якій заявляє, що вважає румунську мобілїзацію над австрійською границею і революційну пропаґанду між Румунами на Угорщині за ворожий виступ против її союзника, Австро-Угорщини і жадає від румунського правительства виясненя в тій справі.

ПАРИЖ, 24. січня. — **Нема урядового потвердженя вістки з Петрограду про те, що Німеччина зажадала від Румунії виясненя її ворожого становища супроти Австрії.**

НІМЕЦЬКИЙ УРЯД ЗАБИРАЄ ЗАСОБИ ПОЖИВИ ПІД СВОЮ УПРАВУ.

БЕРЛІН (бездротна телеґрама до Лондону), 26. січня. — Німецька союзна рада видала такі приписи щодо засмотреня німецьких горожан в поживу.

З днем 1-ого лютого с. р. уряд забирає (конфіскує) всї засоби пшениці, жита і муки, які є в державі.

З нинїшним днем (26. січня) торговля сими продуктами спиняєть ся.

Властителї засобів поживи мають урядови подати скількість продуктів, які у них находять ся, почім уряд переймє їх на свою власність за заплатою після точно означених цін.

Громадські зверхности крім того дістануть розпоряджене зібрати відповідну скількість мясних консерв.

Уряд визначить окрему державну управу для роздїлу поживи в поодиноких округах, відповідно до числа населеня.

БЕРЛІН (через Гаґу і Лондон), 26. січня. — За причину запоряджєня про засоби поживи подають часописи те, що уряд хоче подбати, **аби цїле населенє Німеччини мало потрібну скількість поживи, аж до нових жнив по звичайних і сталих цїнах.**

НІМЕЦЬКІ ҐАЗЕТИ ВДОВОЛЕНІ З ВИСЛІДУ МОРСЬКОЇ БИТВИ.

БЕРЛІН (через Лондон), 26. січня. — Тутешні ґазети висловлюють своє вдоволенє з висліду недільної морської битви між англійськими і німецькими военними кораблями на Німецькім мори. Особливо вказують на те, що **німецьких кораблів було меньше та, що Англійці заскочили їх несподівано, а мимо того Англійці понесли тяжші страти від нападених Німців.** Се завдячують вони тому — пишуть німецькі ґазети — що німецькі военні кораблї скорші і сильнійші та мають лїпші гармати і лїпших стрільців. Англійці знова переконали ся, що їх сильнійша ескадра не могла перемогти німецької слабшої ескадри.

ЛОНДОН, 26. січня. — Про морську битву з недїлї коло острова Гельґолянду доносять ще такі подробиці:

Між виратуваними із залоги затопленого німецького военного корабля „Бліхер" знаходить ся комавдант того корабля капітан Ердман. Залоґа затопленого німецького военного корабля **стояла спокійно на покладі, співаючи народний гимн,** аж до самого останка, поки корабель не потонув разом із сотками моряків.

Цїлою німецькою ескадрою проводив віце-адмірал Гіппер.

—o—

На Кавказі:

ТУРЕЦЬКІ ПОБІДИ НАД МОСКАЛЯМИ.

ЦАРГОРОД (Константинополь), столиця Туреччини, 24. січня. — Головні російські сили на Кавказі (Кавказ — се гористий пас між Чорним і Каспійським морем), котрі хотїли обійти турецьку армію та окружити її, уступили ся і подали ся взад на північ, бо не могли видержати турецького відпору. Турецьке військо переслїдує втікаючих Москалів.

ТУРКИ ДОНОСЯТЬ ПРО СВОЇ ПОБІДИ НА КАВКАЗІ.

БЕРЛІН (через Лондон), 26. січня. — До тутешних ґазет доносять з Царгорода (Константинополя), столиці Туреччини, що російська армія на Кавказї намагала ся обійти турецьку армію, але се їй не вдало ся, бо Турки наперли на Москалів здовж цїлої їх лінії та, побивши їх, **змусили до відвороту на північ.** Турки пустили ся за ними в погоню, підчас якої взяли в неволю богато бранців та здобули много военного матеріялу.

—o—

На мори:

АНГЛІЙЦІ БІЛЬШЕ ПОТЕРПІЛИ В НЕДІЛЬНІЙ МОРСЬКІЙ БИТВІ НІЖ НІМЦІ.

БЕРЛІН (бездротна телеґрама до Лондону), 26. січня. — Про велику морську битву з недїлї, дня 24-ого с. м., на Німецькім (Північнім) мори, недалеко острівця Гельґолянд подано до ґазет таку урядову оповістку:

На основі цїлком достовірних відомостий стверджує ся, що **Англія стратила в недільній морській битві один великий военний корабель і два торпедовці.**

Сей англійський военний корабель, що пійшов під воду, ушкодили наперед тяжко гарматні стріли з німецьких военних кораблів, а потім доправив йому німецький торпедовець, пославши, дві влучні торпеди. **Скоро опісля англійський кружляк потонув.**

Крім того гарматні кулї німецьких кружляків і торпеди німецьких торпедовців знищили і **затопили два англійські торпедовці.**

Иньші англійські кораблї і торпедовці **втікли тяжко ушкоджені.**

Німці стратили підчас сеї битви один кружляк „Бліхер", а прочі военні пароплави вернули ся цїло до острова Гельґолянд.

Про все те доніс німецький летун, котрий цїлий ранок в недїлю підчас морської битви кружляв на літаку понад воюючі німецькі й англійські кораблї, а прилетївши по битві домів, предложив управі німецької военної фльоти докладний звіт з цїлого ходу битви.

„SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
Published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday, at
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Telephone: 498 Jersey City.

Published by
The Ukrainian National Association
of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

A. SAWKA, manager.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year, for Canada three dollars a year.
Single copy: 3 cts.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

По реорґанізації Союза.

IV.

Дещо про фінансовий стан нашої організації.

Наш Союз заснований, як звісно, 22. лютого 1894 р., має отже за собою понад двайцятилітну історію. Через перших шість років (від 1894 до 1899) члени сеї організації платили місячно лише по 50 центів; через дальших сім років (від 1900 до 1906) сю сталу місячну вкладку піднесено вже на 70 центів, а нарешті останних вісім років (від 1907) всякі розходи покривали ся системою розметовою.

Через 16 років не було в нашім Союзі ніяких спеціяльних фондів на забезпечене організації. Була лише спільна каса Союза і з тої каси виплачувало ся всї біжучі видатки: посмертне по членах і їх жінках (зглядно мужах), які не належали до організації, відтак всякого рода підмоги і запомоги, всї адміністраційні та канцелярійні видатки і т. и. Ся спільна Союзова каса нібито (на око) зростала, але рівномірно зростали також і розходи з сеї каси. При кінци 1906 року мав Союз (за **тринайцять років** свого істнованя!) заледви $8.520.01 ґотівки, на якій було кілька тисяч довгу (невиплачені посмертні належитости). На ділі каса Союза була пуста, бо **що одні люди зложили, те другі забрали.**

Сей неприродний стан нашої орґанізації отворив потрохи членам очи і вони стали оглядати ся за якоюсь новою системою плачення своїх місячних належитостий та за якоюсь иншою, раціональнійшою господаркою в своїм Союзі. Се було головною причиною, що на IX. конвенції в Скрентоні ухвалено **розмет**, а крім того сталу місячну вкладку від кождого члена (по 2 центи*) на **фонд резервовий**. За неціліх **вісім літ** (по конець липня 1914 р.) сей резервовий фонд зріс до поважної суми: **$121.057.20.** Як би члени-основателї нашої орґанізації заснували були такий фонд зараз в перших початках, то ся сума була би тепер значно більша, а так... пропало!

Замітна річ, що на конвенції в Скрентоні відзивали ся поодинокі голоси (**вони були й давнійше**) за заведенем **поступенного податку**, але ті голоси не знайшли послуху перед загалом делеґатів. Щастє бодай, що удало ся заснувати **фонд резервовий**, а то нині мали би ми в касі Союза те саме, що в р. 1906-тім... велику **нулю**! Бо що властиво принесла нам система розметова? Адже в розмет іншли лише біжучі видатки орґанізації, то яка користь могла з того бути на будуче? Як би так члени орґанізації **ніколи не старіли ся**, то було би ще пів біди; але природи на-коліна не положиш!... **Молодий може вмерти, а старий мусить!** Про сю вічну правду говорять дуже виразно отсї цифри: **в 1907 р.** (перший рік, у якім члени нашого Союза стали платити розмет) **пересічний місячний розмет** (на $1.000 посмертного) **виносив усього $1.06; в 1914 р. такий самий розмет виносив уже $1.30.** З того зіставлення бачимо, що за протяг **семи літ** розмет підскочив пересічно о **24 центи на місяць!!** За дальших 7 літ сей розмет підскочив би знова о 24 центи, а в 1928 р. він виносив би вже округло **$1.80 місячно!** На ділі то сей розмет виносив би значно більше, бо ті члени нашого Союза, котрі нині мають прим. по 50 літ жита мали би в тім часі (в 1928 р.) по 64 роки і вони вимирали би тоді зі старости, а не лише з причини якогось непредвидженого нещастя. А як би так до тої „старости" членів прийшла ще яка катастрофа і прийшлоб ся платити прим. $5.00 місячного розмету — хто тоді заплатив би сей розмет? Молоді члени не хотїлиб його платити, для старих членів (доживаючих свого віку) він був би понад сили, і з великої орґанізації зробив би ся відразу великий... пшик.

Нехай вже люди говорять собі, що хотять, але ми таки скажемо ясно, що розметова система є добра хиба для „кумів", для тих „птиць небесних", що живуть безжурно з дня на день, не дбаючи про свою будучність ані про долю тої орґанізації, до якої залетїли з чистого інтересу, мов та зазуля у ластівяче гнїздо. **Розметова система відстрашує від організації всіх молодих, здорових тїлом і духом людий, а така організація, в якій члени є самі старці і калїки, не має і не може мати ніякої будучности!**

*) На XI. конвенції в Клівленд сю вкладку піднесено на 5 цнт., а на XII. конвенції в Вілкесбері на 7 цнт.

ПОНУРИЙ НАСТРІЙ НА ЦАРСЬКІМ ДВОРІ.

Голяндський час. „Міюве А. Курант" удало ся дістати відпис листу, писаного одним високим урядником на царськім дворі до свого брата, що служить у француськім війску. Лист був писаний ще в половині падолиста і містив деякі цікаві факти, якими турбуєть ся царський двір. Читаємо там:

Ми не повинні були зачинати сеї війни до сього часу, доки російський хлоп не навчить ся читаня й писаня. **Брак елементарних відомостий у простих жовнірів може принести нам пораженє, цїлковите розбитє або революцію** —хиба би стало ся чудо. Подумай лише: нам бракує механиків, техників, навчених робітників, ремісників...; так без них ми не можемо фабрикувати гармат, ані літаків ані тисячів ріжних делїкатних і штучно зложених приладів, що їх ми спроваджували з ворожих країв. Я вже нині майже вірю, що **до нового року вже будемо вичерпані зі всїх запасів.** Коли ми до сього часу не станемо сильно ногою в краю ворога, але так, щоби нас ніхто не міг звідтам вигнати, тодї прийде ся велика історична хвиля, коли ми **мусимо заключити упокорюючий мир**; сей мир позбавив би нас тодї доступу до Балтійського моря і до Чорного моря, а також і наш смертельний ворог — Польща — може повстати з попелу. Такий мир се був би конець Росії.

З тої причини ми мусимо напружувати свої останні сили, щоби ся можливість не надійшла. Тому **Франція** рішучо більше повинна робити ділом, а не словами і фразами. Про **Анґлію** ми майже нічого не говоримо в Петербурзі; ми прямо **підозріваємо Анґлію, що вона у відповідним часі стане проти нас.** Чи не є се скандал, щоби анґлїйська фльота, яка разом з француською є два рази сильнійша від німецької, обмежила ся лише на оборону своїх берегів?

Нас журить дальше не лише похід Німців і сильний опір в Австрії, але що більше: **незадоволене між нашим населенєм**, яке росте з дня на день. Богато з наших приятелїв Ти не пізнаєш. Про се не говорить ся отверто. Мій брат Олексій, який тими днями знова поїхав в тайній місії до Варшави, заявив менї що він вправляє ся в **німецькій** мові, щоби „не стратити звязи"; я тодї мало що не стратив цїлковито надії.

Мій своях Н. ще перед чотирма нетілями був певний побіди. Нині він висьміває мене, коли я йому говорю про наміри російського правительства. Він каже, що Німці вже будуть знати, як господарити в Росії. А так як він, думають нині тисячі висших російських урядників. Лише ті, що задоволені нинїшною системою, доставці і їх приятелї мають ще слабі надії.

Видко з Росію справді дуже лихо стоїть, коли навіть вже на російськім дворі знають, що їх держава гонить останками сил.

Спитайте ся нині свого знакомого, з котрим щодня стрічаєте ся, чи він має вже календар У. Н. Союза. Коли не має, то переконайте його, що мусить собі купити, а як не схоче, то загрозіть йому, що купите йому за свої гроші.

РОСІЙСЬКІ ПЛЯНИ В СПРАВІ ГАЛИЧИНИ.

Звісний українїжерний співробітник часописи „Новое Время" Меншіков застановлює ся над задачами Росії в Галичині і між иншим пише він ось що:

„От, що Росія повинна зробити сейчас в перших днях по своїй побідї в Галичині: повинна оголосити і присягнути, що Галицьке Королївство заняла Росія раз на все, а не лише на хвилю, але се є вічнє занятє, оскільки се є в людській силї. Всї инші землї ми можемо займати лише услівно і можемо за них поторгувати ся, але Галичини ми нїколи не сьмієво відступити, бо се було би ганьбою для нас. Се є корінно російська земля, таксамо як Новгород, Москва, Київ".

Наш галицький Москаль, звісний Верґун описує в „Новом Времени" свій побут в Галичині. Між иншим оповідає він про свій побут в намісництві, де одна „з високопоставлених осіб" мала заявити йому ось що:

„**Взагалї всї школи в Галичинії мають бути російські**, лише у Львові зробимо виїмок і дозволимо на істнованє приватних польських шкіл".

Щодо зелїзниць, то Верґун нарікає, що там і на дальше остали польські написи, в яких поперекручувано „російські" (!) назви стацій на польські. Так пр. слушно замічує Верґун, що Золочів називаєть ся „Злочуф" а повинно бути „Золочевъ"; Задвірє називаєть ся по польськи „Задвуж" а має бути „Задворє" і т. д.

Дальше заключає Верґун, що в теперішній хвилї, коли російський жовнір „боронить" польську землю перед... Німцями, то Поляки не можуть від Москалїв нїчого домагати ся понад те, що їм самі Москалї добровільно дадуть. — Котюзі по заслузї — скажемо від себе. Хотїли Поляки Москаля, мають його. Нехай знають, який він їх приятель. Але для нас із сього нема жадної потїхи, бо польська мова є допущена з ласки, а української цїлком нема. Але побожні бажаня Меншікова і Верґуна не мусять здійснити ся. Хвилева побіда Москалів в Галичині не мусить бути вічною і тому й „вічне задержанє" Галичини є писане вилами на воді, таксамо як і... вічне істнованє Росії з її царями, абсолютизмом, чиновництвом, хабарями і протиукраїнською ворожнечею.

ЛИСТИ З РІДНОГО КРАЮ.

I.

Лист з Лешнева, на російській границї, повіт Броди.

Дороrенька Донечко!

Дуже а дуже давно малисьмо відомість від Тебе а Ти від нас. Однакже довідалисьмо ся, що ще одною однісїнькою дорогою сиберійською можна посилати листи. Ми всї, Богови милосерному дякувати, здорові і щасливо виховалисьмо ся. Дужесьмо богато перебули і маємо надію, що Бог нас милосерний не опустить і на дальше. Богато о всїм не можна писати, бо Ти мусиш більше знати о тім, що тут ся дїє. Тілько то одно можемо Тобі написати, що не маємо ані копійки, ані хати, ані в що одягнути ся. Дужесьмо бідні. Сидимо тепер з Нелею у Вуйка на ласці, бо без них погинули би ми з голоду. Нічого, цїлком нічого не маємо, тілько то, що на собі. Всьо нам понищено. А що ся дїє, то Ти знаєш.

Приїхав тут один чоловік з Америки і сказав, що можна їхати через сибірські краї до Америки, а також і одна жінка дістала відомість з Америки. Отже ми порадили ся написати і просимо Тебе дуже, змилосерди ся і пришли нам пару долярів і то всї одним словом Тебе просимо о ласку, а як не хочеш так, то пришли пару долярів, а як буде спокійний час, то ми Тобі віддамо. Змилуй ся, бо погинемо. Просимо Тебе дуже! Заклинаємо ся листом, що правду Тобі пишемо. Змилосерди ся! Дорогенька! Тепер ми є під пановнаєм Росії і маємо її слухати. Адресу таку дамо Тобі: Зофія Ціцик в Лешневі (за границею) п. Берестечко, Росія, Европа.

Напиши, просимо Тебе, і **пришли пару долярів, бо погинемо.** Вуйко мають таку велику родину отримати, що страх. А гроший нема. Неля щасливо приїхала зі Швайцарії, але курація майже нічого не помогла, бо сильно згризла ся.

Богато не можемо писати, бо тепер воєнний час.

Напиши, просимо і благаємо Тебе і пришли пару долярів.

Цїлуєм Тебе всї і здоровимо, Цісики і Герасимовичі.

Вивідай ся там, чи можна післати гроші звідтам.

(Дата на почтовій печатці 20.10. 1914. — Ред.)

II.

Лист резервіста, що походить з Галичини, повіта Стрий, села Кавчийкут, а тепер находить ся під Варшавою.

Роземберґ, Пруси, 14. грудня 1914.

Дорогий Швагре!

Я вже пустив до вас 2 листи і не маю жадної відомости. Отож, не знаю, чи там жисте, бо моє житє як на волоску. Наш батальон тепер в ляндштурмі робить службу, а надалї не знаю, як буде. А що ся робить в дома, то не знаю нїчого, бо вже 4 місяції як листи не ідуть, бо почти замкнені. А наша армія разом з прускою недалеко Варшави, а руські війська є в Галичині.

Наша вітчина і наша земля є вся знищена. Прошу Вас, коли той лист отримаєте, то сейчас відпишіть, що ся дїє в Америці, чи йдуть фабрики, чи маєте роботу і т. д. Не знаю, що моя жінка робить і що мої дїти роблять, чи живуть чи нї. Твого Тата, Адамцю, здибав я на Венґрах ще тому два місяць, бо і я був таксамо на Венґрах. Тато поїхали на форшпан Томковими кіньми і був з ними Антін Хабар і Соломка Стефан. а здибав я також Василя Гаврилова. Поздоровляю Вас. Дорогий шваґре, Івана і Каську Хому. Андрусь Крашевський.

III.

Лист Січового Стрільця з Угорщини, що походить зі села Добрівлян, повіт Дрогобич.

Перебеник, дня 24. падолиста 1914.

Дорогий Брате!

Я хотів би з Тобою розмовитись. Я недавно писав до Тебе, але не знаю, що стало ся з тим листом. Може не зайшов, а може Ти вже звідтам пійшов геть. А-ле ще раз пишу!

Не гнївай ся, що я так довго не писав, бо менї не в голові було писанє. Як я вибрав ся з дому на Спаса, то я нічого не міг писати, бо навіть чоловік нічого не памятає.

Як я Тобі писав по вибуху війни, я вступив до Стрільців. Я там воював через 2 місяції. Боже! Нераз я був готовий на тамтой сьвіт, але Бог милостивий мене уратував від кулї і я вийшов цїлий. Я відбув вишколене в Мункачи, потім пійшли ми на Бескид, опісля через Угри коло Лавочного, через Турку аж під Дрогобич. Там мав я богато нещастя. Був я в Бориславі, в Попелях, в Ясениці, в Нагуєвичах, в Медвежи; там ми воювали по горах і по лісах. Звідтам вернув я назад до Турки, бо нам не пощастило ся. Як ми прийшли до Турки, то я розпращав ся зі Стрільцями. Вони пійшли на Угри, а я дістав ся до шпиталю в Коломиї зі санітетами з 24 реґіменту. Я там відпочав, а потім знова пійшов на Угри і стою на одній стації.

Не знаю, чи довго будемо так стояти; здаєть ся, пійдемо знова до огню і Бог знає, чи верну ся я з тої війни і коли та війна скінчить ся. Я щось недоброго передчуваю, але Бог ласкавий.

Дорогий Брате! Як маєш кілька долярів, то пришли менї, бо хоч війско старає ся нам всьо дати, але не може всього точно доставити, а тут студінь, голод... Цїла Галичина в огни. Нас всїх Стрільців в моїм відділї було 3.600. З нашого села були отсї: був я, Бойко Осип, Кіндратів Іван, Яворський Матвій, Біляк Іван і Берещак Петро Дмитра.

Я ще до якогось часу живий; що з тамтими стало ся, не знаю, бо я вже з ними не був цїлий місяць.

Прошу Тебе, коли би я не вернув з війни, то напиши до моїх родичів, що до того я до того часу я був ще живий і до Тебе писав. Коли би я остав в живих, то я пійду до Америки. Здоровлю Тебе. Твій Михайло (Пізьо), санітет при резервовім шпиталю з Коломиї № 1. в Перебеник на Угорщині.

А може я буду де инакше, то вони пішлють за мною. А як би я пійшов до Стрільців і до огню, то напишу. Гаразд!

IV.

Бурштин, дня 14. грудня 1914.

Дорогий Брате! Щодо здоровля, то ми троха здорові. Але поводженє наше дуже злє, щом Тобі не годен описати, яке лихо постигло мене так, що я не годен того пережити. Підчас війни, котра відбувала ся дня 29. серпня на ґрунтах коростівських і бурштинських, через два дни був бій завзятий а 31. серпня 1914 вибухнув огонь і знищив цїлу „пирію", почавши від костела аж до „обержі" і, як Земби, на долину до моста. Цїлий шевський кут і сей цїлий бік аж до ріки. Другий бік вулиці, почавши від города Семкового, згоріло всьо до тріски. І не гадай собі, що був який ратунок. Словом сказати, був огонь шалений, ратунку не було жадного, бо нікого не було дома. Люди повтікали з домів перед кулями, богато ще не вернуло до сего часу. Моя жінка і дїти також повтікали в Карпати, а як вернули, то вже і мало попелу застали з цілого маєтку.

Я був дома, ховав ся по ямах: на цїлу вулицю було нас кількох. Кілька разів був я межи кулями, що бренїли коло уха; от шкода, що не убили, було би лїпше, бо бим був не терпів такої смерти. Бо прийде ся з голоду і холоду умерти. Тілько упав з цивільних від Пулавський, а хлопець Івана Хоманця зістав ранений, але вже ходить.

Дорогий Брате! Я Тебе прошу, вишли менї пару ринських, бо їх конечно потребую на житя для родини і для худоби, бо я не маю ґрейцара при души і нема звідки взяти, бо у нас війна дальше триває, а як довго буде, то годї сказати. Врешті Ти більше знаєш о ході битви, як ми. Бо ми тепер відорвані від сьвіта, у нас дуже дорожня: пудельо сїрників коштує штири грейцарі. Більше Тобі напишу пізнїйше. Поздоровлю Тя сердечно і заразом усїх земляків бурштинських; прошу зараз відписати і не прочитати. Адрес: Галичина, Рогатинського уєзда, Бурштин, Юрко Нога.

V.

Картка зі сербського поля бою.

Дорогий Брате!

Нині маємо 27. падолиста, то є вже раз 4 місяції, як я покинув родичів та забрав ся на війну. Перші 3 місяції, від 28. липня до 28 жовтня, прожив я в Кастельнуово і в Теодо над катарським заливом, а опісля в Сараєві. Сараєво опустив я 28. жовтня і від того часу я в огню зі Сербами. Богато я вже перенїс та пережив. Нераз чоловік майже умлівав від страшних маршів, нераз з голоду кусав, нераз від зимна та дощу зубами дзвонив. Через весь час не бачив я над собою даху, а **спав** — коли то взагалї можна назвати спанєм — **то в болоті, то в снїгу, то в воді по коліна і щасливим чув ся, коли дістав де оробину соломи або сїна під свої кости.**

Нераз лїтали менї над головою ґранати та шрапнелї але хвалити Господа, я ще цїлий. Про своє попереднє житє писав я Тобі зі Сараєва. З дому не дістав нїчого, також від Тебе тяжко лист дістати; дістав одну картку до тепер. Як хочеш то пиши, бо я сяк чи так мабуть вже листа не дістану. Цїлую Тебе і Петра і других братів, Іван (Балешта), однорічний доброволець при гірськім артилєрії в Костром.

VI.

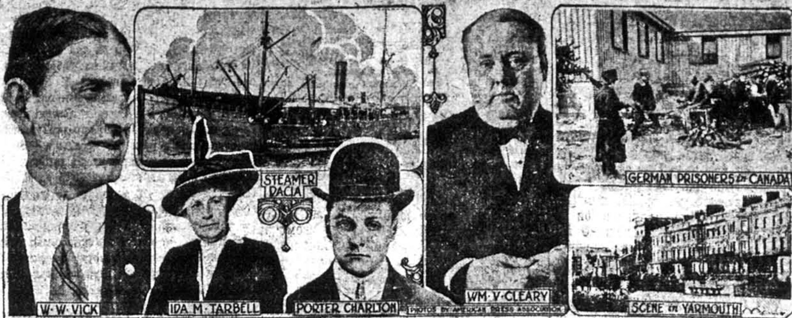
Журів (повіт Рогатин), дня 29. грудня 1914.

Дорогі Кумове!

Може і здивуєте ся, що ми живемо, бо ми пережили страшну війну; коло нас ревіли гармати, але з Божої ласки Журів лишив ся непошкодженим і ми ще знаходимо ся між живими. Журів мав стати тереном війни, а стало ся якось, що австрійські війска вицофали ся, а прийшли російські війска і ми тепер під російським пановнанєм; у нас тепер на разі почти нема і ми до Рогатина мусимо листи нести і от я, пишучи сей лист, не знаю чи його одержите, бо аж через Росію тепер листи курсують. Ми тепер цїлком відірвані від сьвіта, бо перед нами і поза нами усе знищене війною і ми не знаємо нїчого, бо ґазети до нас не доходять. Ви з певністю богато більше знаєте з ґазет отже я не маю що писати до Вас, як тілько те, що ми живемо. Від нас усї війскові пійшли до війни, а притім богато форшпанів поїхало з війском і уже по три місяції як нема їх; навіть Стах Гриньків поїхав і хто знає, чи де живе, бо на початку війни поїхав на форшпан і певно десь згинув. Прошу сказати Вашим, що і Брат і Тато жиють, лиш Петро, їх Брат, покликаний до війни. Також може знаєте, де мій брат Петро є. Прошу сказати або написати про нас і може там є Юлїян Озарків, то прошу сказати що Михайло, Івась і Володимир усї покликані до війни, навіть коні їх забрали, то ще сьогодні обі маємо здати до осінних сївів. **Взагалї тепер дуже біда, нема де що спродати ані що купити**; сіль, нафта і сїрники вичерпують ся, а фабрика не робить, бо знищена; взагалї все, що треба, того нема.

З тим кінчу на сей раз. Прошу зараз відписати. На другий раз напишу більше. Здоровлю Вас з родиною, Ваш Е. Озарків.

З ТИЖНЯ.

Пароплав „Дейшія", наладований бавовною, лагодить ся відплисти до Европи помимо погроз Анґлії, яка заявила, що всї такі корабельні ладунки уважає военною контрабандою і буде їх арештувати. — Канадійські власти забрали в полон всїх перебуваючих там нїмецьких резервістів і велять їм тепер різати й рубати дрова під наглядом зоружених вартівників. — В. В. Вік, бувший цловий урядник у Санто Домінґо зложив перед вашінґтонськими властями зізнанє, з якого виходить, що секретар стейту (мінїстер заграничних справ) Брайн заповняв деякі урядові місця своїми особистими приятелями і поплечниками. — Місс Айда М. Тарбел складала перед Промисловою Комісією Злучених Держав свої помічення в справі теперішного стану працї. — Портер Чарльтон, який перед кількома роками замордував свою жінку в Італії, зістав італійськими властями узнаний за божевільного і з тої причини приміщено його тепер у закладі для умово хорих. — Ґовернор нюйорського тейту Вітман наказав перевести слїдство в справі увільненя В. В. Клїри, який убив свого зятя. — Нїмецькі военні бальони напали онодї на Анґлію і кинули кількадесять бомб на Ярмут і инші надморські міста. Підчас того бомбардованя кілька осіб убито, а кільканайцять ранено. Окрім того була ще значна шкода матеріяльна.

УКРАЇНСЬКЕ МІСТО В КАРИНТІЇ.

Богато українських утїкачів з Галичини поселило ся в Каринтії. Около 6500 людий дістало приорученє від правительства осісти в місцевости Вольфсберґ. Більша часть тих людий походить з Перемишля і його околиці. В перших днях по приїздї панувала між утїкачами страшна нужда, бо нїхто не мав гроший анї на мешканє анї на харч. Одначе завдяки президентови краю баронови Фріс-Скене і його жінцї Лукії вдало ся в короткім часї побудувати для утїкачів бараки і заосмотрити їх в найконечнїйші средства до житя.

В першій половинї грудня 1914 року відвідав сей табор наших утїкачів президент Каринтії др. барон Фріс зі своєю жінкою. Вони заінтересували ся недолею утїкачів і тому через цїлий день приглядали ся їх житю.

Утїкачі приготовили ся на їх принятє, як могли, знаючи, що незвичайно богато мають вони завдячувати сим добродіям. Перед провізорично уставленою тріюмфальною брамою приняв достойних гостий один Українець з хлїбом і солию, при чім виголосив відповідну промову по українськи.

Президент краю відповів на сю промову по нїмецьки і заявив, що він зробить все, щоб улекшити нужду утїкачів; при кінци висловив надію, що мабуть вже в короткім часї вдасть ся хороброму австрійському військови вигнати варварську Росію з Галичини і уможливити поворот нещаслчвих на рідну землю.

У відповідь на се розлягли ся голоси: „Слава" і „Боже буди покровитель".

Три українські дївчата, убрані в народні строї, привитали паню президентову промовою і китицями цьвітів, за що достойна гостя нагородила бідні дївчата обильно. Коли п. президентова оглянула бідні дїти, замітила, що їх є около 600 і тому обіцяла постарати ся для них о заложенє української школи.

Також довідав ся президент про релїґійні потреби, на що відповідав один з українських сьвящеників, і при сїй нагоді сказав, що дуже богато дрібних дїтий померло.

По розмові з людьми говорив президент з лїкарями, урядниками і сьвящениками, які є приділені до сього табору.

Місто утїкачів мусить мати свою управу і всї потрібні уряди; що найменьше ті, які мають обовязок дбати про харчі, здоровлє і безпеченство особисте. Майже всї урядники є Українцї. В адміністраційнім будинку привитав президента краю радник др. Озаркевич; в своїй промові дякував він управі краю за опіку, якої зазнали наші утїкачі від чужих людий за спонукою президії краю.

Президент обіцяв постарати ся о окремий шпиталь для положниць, та о обуву для дїтий, що бігали босоніж по бараках. Велике заінтересованє викликали у відвідуючих гостий наші гуцули своїми барвними строями. На бажанє президента відфотоґрафовано кілька ґруп гуцульських і достойний гість взяв собі сї фотоґрафії на спомин.

На відїзднім заявив президент, що всякі домаганя утїкачів він сповнить радо, нехай лише звертають ся до нього з довірєм всї, що потребують помочи.

ВІСТИ ВІД ОО. ВАСИЛІЯН В МОРАВІЇ.

Один з ОО. Василіян, котрий разом з другими 5 перебуває тепер на вигнаню на Моравії, пише ось так до О.О. Василіян в Бразилії:

...З вигнаня нашого на Моравії дїлимось з Вами всїми деякими вістями про нашу Законну Братию. Нас шістьох т. є. ОО. Ткачук, Морозовський, Олїнський, Барапик, Данчишин і я, живемо тепер всї разом в моравськім містї Ляйпнік коло Прерау. Втїклисьмо сюда аж з Лаврова, звідки вибрались 17 вересня, а прибулисьмо сюда доперва 24 вересня.

Ми зїхались були всї до Лаврова, понад 60 осіб і були там, доки не зближив ся Москаль. Тодї дехто втїк, а прочі мали вибратись на другий день в глубині гори. Що з ними стало ся, ми тепер нїчого не знаємо. Рівнож не маємо нїяких вістий про инші наші монастирі, в яких лишилось по кількох монахів, бо вони цїлком відтяті.

Наших Братів пішло до війська 33. Клириків 37 було покликаних до військових шпиталів в Тернополи, Теребовли, Чорткові і Залїщиках. З Тернополя ще в пору втїкли перед Москалем разом зі шпиталем; в Залїщиках лишив ся лише один, бо прочі виїхали в час; в Теребовли лишилось наших 8. а в Чорткові 7, котрі не вспіли втечи. Бог один знає, що з ними тепер дїєть ся, бо ми про них не маємо нїякої відомости. Впр. о. Протоіґумен мали виїхати по нас на другий день на Угорщину до Унґвару, а о. Малїцький суть відай в Хорватії.

Ми тут в Ляйпнік мешкаємо всї разом; пхаємо наразї біду наперед. Не знати, що з нами буде дальше, бо годї предвидїти, доки треба буде тут сидїти. Може бути, що прийде ся нам тут зимувати, а принайменьше бути тут кілька місяців.

Тепер часописи приносять досить потїшаючі вісти про военні операції в Галичинї. В Бозї надія, що воно добре для нас скінчить ся.

Дня 2. вересня я одержав з рук Ексц. Епископа Хомишина сьвяченє в Станиславові. З приміцією їздив я до Погонї, бо заскочила мене мобілїзація. З Погонї втїкав я зелїзницею, пішки і трохи фірою до Лаврова, але там довго не був.

Здоровлю сердечно Впр. о. Ігумена. — всїх ОО. Братий і просимо о молитви.

о. Стефан Решетило
Ч. С. В. В.

Ляйпнік, Моравія. 2. X. 1914.

(„Канад. Р.").

ПРОВІДНИК МОСКАЛІВ В МАРМАРОШИ.

Угорська часопись „Аз Ешт" доносить: Минувшого лїта, яких два місяцї перед вибухом війни, прибув великий цирк до Мармарош-Сиґоту. Притягаючою точкою програми було дужанє. Головним героєм в тих дужанях був 26-28 лїтний Москаль-бльондин іменем Романов. Він був любимцем населеня, бо він не лише знаменито боров ся, але також гарний мущина, що вмів незвичайно весело бавити товариство. Він говорив знаменито по нїмецьки. Цирк перебував кілька тижнїв в Мармароши, аж до початку червня.

За сей час познакомив ся Романов з інтелїґентними родинами і часто виїздив з ними на проґульки. Околиці міста йому незвичайно подобали ся і він бавив товариство на проґульках в той спосіб, що з незвичайною зручностю рисував красвиди. Він робив проґульки в ріжні сторони і рисував більше, як дужав ся.

Три місяцї пізнїйше, з початком жовтня прийшли Москалї до Мармарош-Сиґота. Між передовими официрами находив ся один атлєтично збудований оберляйтнант. Він належав до ґенерального штабу. Офіцири закватирували ся в готелю. Вся служба втїкла; лишив ся лише один 15-лїтний руський хлопчина, який був портієром і господарем і кельнером в однїй особі. Згаданий офіцир приказав хлопцеви упорядкувати комнати. Хлопець цїкаво вдивив ся на офіцира, неначе би пізнавав його. Офіцир запитав його: Пізнаєш мене? — Я десь пана офіцира бачив, але не пригадую собі де — каже хлопець. — Я є Романов, що виступав в цирку — каже офіцир. Дїйсно се був він. Підчас свого побуту в Мармароши оглянув він околицю, відрисував її підчас проґульок і в той спосіб зробив велику прислугу московському штабови, будучи висланий до „цирку" яко шпіон.

З Канади.

ЯК ПРИЙМАЛИ ОНЇХРА ГЕЦЕВА В ГОСТЇ.

До едмонтонської ґазети „Новини" пишуть із **Ребітс Гіл** (провінція Альберта):

Не про те, як ребітс-гільські Українцї витали славетного Гецева з пацьківського університету, а про те, яку він між самими кацапами має вартість, думаю нинї написати шановним читачам „Новин".

Перед приїздом Гецева кацапня ходила як Жиди на ярмарку і торгувалась, хто має привести його зі станції. Остаточно згодив ся котрийсь кацап і поїхав. Везе, везе і дороги йому не стає, бо не знає, під чию стріху має завести. По дорозї просить Гецев, аби завезти його до господина Фура, бо сей господин його колєґа зі старого краю. Було то тодї, як Фур обїздив землю; він стрінув ся з Гецевом і хвалив ся, що має в Канадї великий маєток, вартости $50.000.

Отже вже й недалеко подвіря Фура. Забрехали пси, а Фур дивить ся через вікно і зараз пізнав, хто до него їде. Згасив сьвітло і — спить. Фірман і Гецев стукають в двері, кличуть, а Фур спить — не чує, так наче б говорив: Чому та зволоч не йде собі геть? Хиба не розуміє сього, що я не пущу?!

Занюхав Гецев лисьмо носом, порадились і поїхали до Воркуна. Приїхали до Воркуна, але сей також відмовляє нічлїгу для кацапського гостя. А на дворі годї спати під плотом, бо в додатку мороз був лютий. Отже Гецев пішпов до голови по розум і як влїз у хату, то вже не хотїв вступити ся і мусїли переночувати.

Мабуть шкода московської пропаґанди між канадійськими фармерами. Коли вже і такі блаґонадьожні як Фур зачинають кацапів трактувати в такий спосіб, то всї гицлї скоро підуть до своєї властивої роботи, бо й російське правительство мусить по війні ограничити свою пропаґанду.

О. Ш. С.

НОВИНКИ.

ЩО ПИШУТЬ ПРО КАЛЄНДАР У. Н. СОЮЗА.

1) Хвальна Редакціє „Свободи". Калєндар У. Н. Союза на 1915-тий рік подобав ся менї дуже, а также і другим людям. Були у мене люди, що не вміють читати, тож послухали, що пишеть ся в нашім калєндари і дуже хвалили його. Властиво нового калєндаря У. Н. Союза не треба хвалити, бо що добре, то само хвалить ся, але що правда, то мушу сказати. Як люди слухали про давнину нашої Вітчини, про наше славне козацтво, то не одному слеза з очий впала. Я від себе скажу до американських Українців, що хто з них ще не має калєндаря на 1915-тий рік, то нехай такий зараз собі замовить, а певно не пожалує тих пару центів, бо за них довідасть ся богато, як жили колись наші предки, як вони кров проливали за рідний край; а крім того знайдете там дуже богато инших цїкавих і поучаючих річий. Честь У. Н. Союзови за те, що щиро працює для українських робітників в Америцї, щоби їм показати дорогу до красшої будуччини та до лїпшого житя. А ви, Товариші і Товаришки, вмійте оцїнити сю працю і подбайте, щоби в кождім українськім домі був калєндар У. Н. Союза на 1915-тий рік. Гаразд!

Павло Кищій,
610 E. 14. St. New York.

2) **Братство сьв. Михаїла в Бріджпорт, Па.,** від. 15. У. Н. С., дякує сердечно Урядови У. Н. Союза за прегарні і поучаючі калєндарі, які видав для українського народу в Америцї на 1915-тий рік. Щире Спасибіг Вам за се.

М. Козак. предс.; **Г. Стельмах.** секретар; **В. Стельмах.** кас.

3) Високоповажаний Пане Редактор „Свободи". Одержав я від Вас калєндар У. Н. Союза на 1915-тий рік і два числа Вашої часописи. І Ваша ґазета і калєндар дуже менї подобали ся. Калєндар дуже красний і дуже пожиточний для українського народа в Злучених Державах і в Канадї, бо богато пише про нашу Вітчину в давнину і тепер та подає много дуже приступно написаних інформаційних статий про Америку. Складаю Вам велику і щиру подяку.

Картір, Онтеріо, (Канада).

Іван Шведик.

ПРО АРЕШТОВАНЄ ПРОФ. ГРУШЕВСЬКОГО

пише російська ґазета „Рєч" ось що:

Коли професор Грушевський закінчив свої виклади на львівськім університетї, поїхав на вакації до своєї віллї в Карпатах (в Криворівни — Ред.). Ґазети доходять тамтуди зі значним опізненем, тому й він пізнїйше довідав про вибух війни між Австрією й Росією. Будучи російським підданим, хотїв він покинути Австрію. Через Відень виїхав він до Венеції в Італії, щоби иншою дорогою вернути до Росії; жінка й дочка лишили ся у Відни, де мали зачекати на присилку гроший. Поворот до Росії був получений з трудностями. По прибутю до Києва Грушевський зіставив ся кілька днїв в своїм мешканю і тут переведено в нього ревізію в білий день, коли його не було дома. Коли він довідав ся про ревізію, удав ся до одного висшого уряду, щоб обяснити річ і там його задержано й посаджено в тюрму.

ДВОЛИЧНІСТЬ ПОЛЯКІВ.

При перегляданю паперів австрійської поліції у Львові найдено брулїон відозви директора поліції до намісництва, з дня 27. серпня. В тій відозві доказує директор конечність вивезеня до західних австрійських провінцій около двох тисяч Русинів, замкнених у львівських вязницях, а то тому, що в разі невдачі австрійської армії, Русини могли би урядити погром польського населеня.

В АВСТРІЙСЬКІЙ НЕВОЛИ.

Часопись „Кієвлянинъ" поміщає виїмки з листа полкового сьвященика Горбацевича, який попав в австрійський полон. Пише він: „Мене взяли в неволю, коли я стояв над могилою і правив панахиду за убитих жовнїрів. Кілька мінут перед тим я приготовляв ранених на смерть. Зі мною дароносиця, сьв. Дари, епитрахиль і хрест. Паламар Ракітін міг ще втїкати, але зістав зі мною. Я написав нинї лист до протопресвитера, але не знаю, чи дійде. Менї, покищо, дуже добре. Не сьмію жалувати ся, нїчим не грозять, ввічливі, приязні, **платять по 6 корон денно, з чого я лише половину видаю.** Обіди і прочий харч знамениті. Бог знає, що буде. Але лихо в тім, що відтятий від своїх..." Видко, аж занадто добре поводить ся російським бранцям в австрійській неволи, коли ще можуть зложити гроші, нїчого не роблячи.

ГІНДЕНБУРГ — ПОЧЕСНИЙ ДОКТОР.

Полевого маршалка Гінденбурґа іменував університет в Бреслав почесним доктором. Докторський диплом звучить так:

„П. Павлови фон Бенекендорф і фон Гінденбурґ, цїсарському полевому маршалкови і знаменитому мистцеви штуки, котру слушно називають головною частию полїтики; йому, що опираючи ся на помочи Всемогучого, затопив армію північного Фараона в Мазурських озерах неначе в другім Червонім Мори; йому, що увільнив східну Прусію а тепер захоронює Шлеск від крівавого ворога яко славний командант хоробрих жовнїрів двох цїсарів; йому, що став улюбленим героєм свого народу і без нього не можна би продовжати науки на університетї в Бреслав".

З МОСКОВСЬКОГО ПОЛОНУ.

Др. Абляс, посол до нїмецького парляменту, котрого сейчас по вибуху війни арештовано в Москві і держано через чотири місяцї у Вологдї, написав недавно лист, в якім описує свої поміченя. Часопись „Бреслявер Цайтунґ" подає деякі виїмки із сього листа. „Вологда—пише він—се є море сьмітя. Місто, що числить 44.000 мешканців, є більше примітивне піж нїмецьке село. Жаль було дивити ся на сї бараки, які нам на початку визначили. Ми винайшли мале приватне мешканє. В нїм нїчого не було крім простих тапчанів і ми мусїли самі постаратись о постіль. Через чотири місяцї ми спали на сїнниках. Поведенє російських властий зглядом нас було брутальне. Здасть ся, що нема другого народу, котрий би вмів так мучити людий, як Москаль. Часто заковувано в ланцюхи военних вязнів, знеможених хоробою і відсилано їх, але нїхто не знав куди. Навіть ті Нїмцї, що вже довше жили в Росії, й тих постигла така сама доля".

ЗНОВ НОВИЙ ПРЕЗИДЕНТ МЕКСИКА.

З Мексика доносять: Ґенерала Рока Ґонзалєца Ґарцу вибрано дня 16. с. м. минувшої ночи провізоричним президентом Мексика. Вибрала його згромаджена тут конвенція, якої він був президентом. Бувший провізоричний президент, ґенерал Ґутієрец, враз з ґенералами Бланком, Роблєсом і Хозе Васконкальосом опустив Мексико дня 17 с. м.

Ґарца зараз оголосив военний стан в містї і кінна поліція зачала патролювати місто. Вибираючи президента, заявила конвенція, що він буде найвисшим державним зверхником в Мексику, поки не буде вибраний новий сталий президент.

БРАЗИЛІЙСЬКА ЧАСОПИСЬ ПРО УКРАЇНЦІВ.

Куритибська часопись нїмецька „Дер Компасс", помістила в ч. 118 передову статю під заг.: „Голос поневоленого народу". Статя обговорює справу Українців: їх змаганя визволитись під теперішну добу з під московського ярма. Автор статї п. Отто фон Зід, подаючи короткий начерк української історії, кінчить свою статю словами: „Коли російський царат

буде поконаний, тоді і 40-міліоновому українському народови вибє година визволу зпід ярма того, котрий їм довгі літа наносив нечувані страданя, кров і варварства".

В тім самім числі на стороні 2-ій помістила редакція статю „Відозву Українців" до турецкого народу в ділі спільної борби против спільного ворога Московщини, котра як Українцям так і Туреччині не хоче дозволити свобідно розвиватись у народнім житю.

НА „ОСТРОВІ СЛЇЗ".

Читаємо в нюйорських часописях: Америка не веде війни, а помимо того має бранців, хоч правда не воєнних: На Еліс Айленд (в касельґардї) сидить замкнених до 500 осіб, яких в наслідок війни не можна віділсати до вітчини, а знов з ріжних причин не хочуть впустити їх до Злучених Держав.

Сидять они вже від кількох місяців, а може ще й кілька місяців мине, заки дістануть ся на волю. Ще добре, що нема там бувшого тирана Віліяма Віліямса. Теперішний іміграційний комісар Ф. Ц. Гов є людяннійшим чоловіком і старасть ся осолодити гірку долю своїх „гостий". Першим його добродійством було, що позволив дітям еміґрантів бавити ся на вільнім воздусї перед детенційним будинком. (Перше і того не вільно було). Діти весело бавлять ся, а матері тужливо споглядають через воду до „статуї свободи". Дальше уряджено „кімнату забавову для дітий". Пороблено навіть заходи для основаня школи. Для розривки зажурених бідаків уладжують ріжні добродійні товариства концерти. Для жінок достарчено матеріялу на ручні роботи — і все вже веселійше ніж перше. Діти бавлять ся, матері працюють і минає день за днем, котить ся вперед сумний час.

СПРАВНИЙ НІМЕЦЬКИЙ ЛЕТУН.

До Ню Йорку приїхав німецкий лайтнант Гунтер Плюшов, німецкий летун, що робив майже всю вивідуючу службу для гарнізону в Цінґ-Тав перед тим, коли Японці здобули се місто. Плюшов втік з Цінґ-Тав на день перед тим, як воно піддало ся Японцям. Є він одинокий Німець, що був в Цінґ-Тав підчас облоги і не дістав ся в японський полон. Коли побачив, що місто не вдержить ся, вилетів літаком в гору і спустив ся в глубині краю у однім китайськім селі, а по ріжних пригодах виїхав з Китаю до Америки, представляючи ся скрізь за Швайцаря.

ДОТЕПЕРІШНІ ВТРАТИ НА ВІЙНІ.

Після обчислень анґлійських експертів, европейська війна, яка ведеть ся вже 5 місяців, коштує дотепер 6.000.000 людий і понад 7 міліярдів долярів. Після тих обчислень втрати держав є такі:

Анґлія: 800 офіцирів убитих, 400 ранених, 25 затрачених. В німецькій неволи находить ся понад 20.000.

Франція: Всї страти обчисляють на 1.100.000 офіцирів і жовнірів, між ними 180.000 вбитих. В німецькій неволи є 3128 офіцирів і 188.618 жовнірів.

Росія: Всї страти виносять 1.800.000 офіцирів і жовнірів. В німецькій неволи находить ся около 400.000, а в австрійській 200.000, значить разом 600.000.

Австрія: Всї страти обчисляють на 1.500.000 офіцирів і жовнірів, між котрими є 160.000 вбитих. В Росії має бути около 200.000 Австрійців в неволи.

Німеччина: Всї втрати виносять мабуть 1.500.000 офіцирів і жовнірів. З того вбитих має бути 250.000, ранених 850.000, а пропавших 400.000.

Бельґія: Всї втрати виносять около 123.000 офіцирів і жовнірів. З того на вбитих припадає 30.000, на ранених 58.000, а полонених 35.000.

Сербія: Всї втрати виносять 170.000. В австрійській неволи має бути 80.000 Сербів.

Разом отже виносять втрати союзників 3,314.200, а Німеччини й Австрії 3.000.000.

ҐЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Вп. Теодор Кавчак, Віндсор Лакс, Конн. Ми дуже радо висилали би „Свободу" Вашому знакомому на війну, але вона не зайде, або доручать аж по війні. В тім дуже великі трудности. Про пересилку гроший ми вже писали.

РОДИМЦІ! ПРИ ВСЇХ НАГОДАХ ЗБИРАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ.

Жертви
НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ.

Прислали дальше:

190. Ред Стар, В. Ва. Хвальна Редакціє „Свободи"! Повідомляю Вас, що я зібрав на хрестинах у Теодора Харища і у Івана Бабія на коляді для голодуючих в старім краю з приводу теперішної війни отсї жертви: Дмитро Мельник, Василь Грибек, Павло Юрчак, Григорій Піндак, Катерина Шпріґ і Теодор Гальтомен по $1.00; Теодор Харищ, Христина Харищ, Стефан Харищ, Марко Семчій, Іван Бабій, Юрко Чориска, Василь Третяк, Дмитро Челядин, Антоній Галянт і Михаїл Сірант по 50 цнт.; Юрко Кіш, Матвій Корнійчук і Лука Мацук по 25 цнт. — Разом $11.75

Остаю з поважанєм, **Дмитро Мельник.**

191. Сиракюз, Н. Й. Справозданє Сиракюзкого Комітету від збираня жертв для визволеня України і для потерпівших в теперішній европейській війні наших братів, вибраного на вічу дня 3. січня 1915 р.

Жертви зібрані на вічу: Ксеня Вандас і С. Міщанський по $5.00; по $2.00: Іл. Дмитрук, Ц. Литвин, Н. Клим і Настя Шеремета; по $1.00: Гр. Бедзїсь, Ф. Сидора, Гр. Трач, Н. Нарибус, Ан. Яворський, Т. Попович, Анна Трач, Анна Мерва, Анна Вокіппа, Н. Крук, Т. Андрусишин, Текля Семенович, Гаська Шеремета, З. Палагнюк, Н. Дідуник, В. Канїй, І. Попик, Февронія Нарибус, Я. Трач, М. Пастух, В. Фірман і Юлія Дзєцюх; Ірина Яловецька 70 цнт.; В. Пастух 60 цнт.; по 50 цнт.: О. Дідуник, М. Богий, С. Сеньків, С. Гривнак, Настя Дідуник, М. Дзєцюх, Гр. Сеньків, Гр. Митар, Настя Лїщинська, Параська Годжак, Катерина Вітковича, Антошка Мокрянька, А. Король, Марія Андрусишин, М. Климоцький, В. Сеньків, Марія Весоловська, Гаська Тимчишин, В. Годзїн, М. Кожушок, Т. Новинчук, К. Форемна, А. Патра, Ю. Колачик, М. Малімон, Л. Весоловський, Н. Пастушанчин, А. Гуменюк, М. Дидик і С. Соколовський; по 25 цнт.: О. Пандяк, О. Заяць, О. Штогрин, Анна Горішна, С. Кіндрат, Гр. Пастух, Анна Пастух, Анна Патра, С. Лихва, В. Осухівський, Ф. Яків, С. Кашубінський, Н. Гладзїн, І. Пунда, І. Ярошевський і О. Шеремета (деякі не подали своїх імен). Загальна сума з віча $60.75.

Збірка на зборах Тов. Української Сїчи: Тов. Українська Сїч $10.00; по $2.00: Гр. Трач, Анастазія Шеремета і Я. Трач; по $1.00: І. Яцура, К. Марків, Н. Крук, С. Нарибус, С. Соколовський, Ф. Попович, Ю. Трач, Катерина Віткович і Марія Лабай.—Разом $25.00.

Збірки з коляд підчас Різдвяних Сьвят: по $1.00: Н. Крук, А. Яворський, Н. Литвин, М. Мерва, З. Паланюк, В. Пастух, Н. Клим, С. Вага, Гр. Митар, М. Атаманчук, І. Мудрак, С. Нарибус, І. Шеремета, М. Попик, В. Варнан, Т. Кулїк і А. Якимчук; Анна Горішна 75 цнт.; по 50 цнт.: Гр. Бедзїсь, А. Дідуник, Гаська Шеремета, О. Дідуник, Марія Лабай, С. Гонвнак, Текля Семенович, Ю. Трач, С. Соколовський, Л. Весоловський, Марія Весоловська, В. Годзїн, Настя Шеремета, І. Яворський, А. Король, А. Лабач, О. Кирик, А. Міщанська, С. Пастух, Т. Новинчук, М. Деміцький, В. Лабач, С. Кіндрат, Ю. Бедзїсь, З. Дідуник, Гр. Зазуля, І. Каменюк, Н. Дідуник, А. Яцура, І. Пиза, Гр. Пастух, В. Цимбрила, Т. Бурак, М. Пастух, В. Сеньків, І. Дмитрук, Антошка Мокрянька, М. Матвіїв, Анастазія Олїйник, Н. Нарибус, М. Колачик, А. Бочан, Гаська Тимчишин, Ірина Яловецька, І. Пирожак, Т. Петруняк, Т. Андрусишин і Д. Андрусишин; Я. Гринчук 39 цнт.; по 25 цнт.: Ольга Бедзїсь, А. Дідуник, Юлія Дзєцюх, М. Дзєцюх, Марта Дзєцюх, Гр. Сеньків, Д. Крук, Катерина Віткович, Я. Гульва, М. Поплавський, І. Канїй, Д. Матвійчук, Ю. Колачик, І. Дуліба, К. Марків, А. Годжак, І. Закарпинський, Я. Бутан, Гр. Староушняк, В. Бочан, Н. Мовчій, Б. Ключинський, А. Фішер, С. Кашубінський, Н. Пастушанчин, Н. Тапасишин, Н. Трач, Я. Трач, А. Мерва, Марія Окіпна, А. Патра, Февронія Нарибус, Т. Попович, Марія Андрусишин, І. Трач, Т. Спільницький, Н. Лїтник, М. Максимяк, Анна Даниш, В. Саган, К. Понтанюк, Гр. Кровмикович, Я. Щепанюк і Т. Гарчак; М. Компицький 35 цнт.; по 20 цнт.: М. Віняк і А. Трач; по 15 цнт.: В. Ватнєак і І. Маслак; по 10 цнт.: І. Вендорський, Гр. Макал, Ф. Кодлик і В. Чабіняк. Сума з коляди $54.05. Загальна сума виносить $139.80

З тої загальної суми призначуємо $100.00 для бідних, потерпівших у теперішній війні, а $39.80 на Фонд визволеня України.

За Комітет: **Григорій Бедзїсь і Никола Дідуник.**

(Комітет в Запорожської Сїчи хоче висилати окремо від себе).

192. Істон, Па. На сьвятах у Гриця Мацюка зложили на Фонд визволеня України: Г. Мацюк і Н. Сокальчук по $1.00; М. Загоруйко і Д. Кіндратів по 50 ц.; В. Сорока, В. Гуда і М. Овчаровський по 25 ц.; Ф. Саґатий 20 ц.; І. Турчинський 10 ц. — Разом $4.05. До Редакції посилаю рівно $4.00

Хвальна Редакціє! Прошу тих пару жертводавців помістити в „Свободї", котрі зложили тих пару центів — $4.05. Тож 4 доляри залучаю, а 5 центів лишить ся на оплату тепер і може ще колись буде треба. Тож прошу, коли можливо, помістити то все в „Свободї", а може в короткім часї щось знова прибуде. З поважанєм,

П. Сокальчук.

193. Альтуна, Па. Жертви від Братства Непорочного Зачатія Пр. Діви Марії, від. 145. У. Н. Союза: Братство жертвувало $3.73; поодинокі члени сего Братства: Петро Самсон і А. Бача по 50 цнт.; І. Кучатовський 27 цнт.; М. Робак, І. Потона і Н. Патроник по 25 цнт.; Григорій Сеньків 20 цнт.; Ф. Підгурський 13 цнт. — Разом $6.08

Прошу подати до часописи. ***П. Самсон,*** *секр.*

194. Турбер, Текс. Тимко Твердий прислав 50 цнт. на Фонд визволеня України, а 50 цнт. на вдови і сироти в старім краю. — Разом $1.00

Пан Твердий прислав також до нашої Редакції довший лист, якого ми — на жаль — не можемо помістити в цілости ізза недостачі місця в часописи. У тім листї взиває п. Твердий нашу суспільність в Америцї до складаня обильнійших жертв на теперішні пекучі потреби нашої старої вітчини і ставить нам за взір до наслїдуваня инші культурні народи. Малює також яркими словами теперішний стан наших земляків у Галичині і жалує, що на поратованє нещасних своїх братів та сестер не може офірувати якоїсь більшої квоти (він працює всього 2—3 дни на тиждень і заробляє заледви на своє виживленє).

195. Фултон, Н. Й. Виказ жертв на поміч для наших братів у старім краю, що понесли жертви крови і майна в теперішній війні. З Товариства „Запорожська Сїч", відділ У. Н. С. 203. На руки комітетових, котрі ходили по хатах, зложили: Поповняк Гриць, Кожушко Петро, Каменюк Іван, Литвинський Василь, Патра Андрій, Левановський Онуфрій, Надворняк Дмитро, Музичка Іван, Марпяк Йосиф, Староушник М., Мяськів Яків і Бунда Мих. по $1.00; Окіпний Андр., Гудима Василь, Климчук А., Вітрецький Василь, Лисяк С., Ількiв П., Павлюка М. і Деркач С. по 50 цнт.; Федай І. 35 цнт.; Дідуник Анна, Яцура Каспер, Важадук Д. Захарків І., Стахів І., Кальваровський І., Гринчук М., Кожушко Т., Бугай П., Патра Кость, Зінько Т., Муц Т. і Петрів І. по 25 цнт.; Кучерина Анна, Бугай Я., Диган Настя і Музичка Катерина по 15 цнт.; Септиїч Ант., Лобур Мих., Гуменюк Г., Капітан В., Семендюк Т. і Яворський М. по 10 цнт.; Вайт І. 5 цнт.

Жертви на коляду: Тов. „Зап. Сїч" з каси $10.00; Коваль Дмитро $2.00; Мяськів Яків $1.10; Павлюка Мих., Дрозда Ігнатій, Музичка Іван, Окіпний Анд., Поповняк Григ., Кожушко Петро і Бунда Мих. по $1.00; Матера Василь, Поповняк С., Литвинський В. і Гриб Стефан по 50 цнт.; Лобур Дан., Лобур Мих., Зарічний І., Дідуник А., Кучерина А., Яцура Кат., Іваницький Т., Лемців А., Диган Н., Кальваровський І., Мошонка С. і Бугай Я. по 25 цнт.; Сумик П. 20 цнт.; Староушняк М. 15 цнт.; Мерка М. і Чайчук П. по 10 цнт.

На весїлю в домі Д. Надвірняка зібрано $5.25.

На весїлю в І. Зарічного $4.25. — Разом $56.00

Ті гроші були зібрані на „Рідну Школу", але війна не позволила вислати їх на призначену цїль, тож призначуєсь сю квоту на Фонд визволеня України. — **Михаїл Бунда.**

196. Суперіор, Віс. Слава Ісусу Христу! Хвальна Редакціє „Свободи"! З сим листом посилаю переказ на суму $10.85 яко жертву для братів, вдів і сиріт в старім краю. Прошу помістити в „Свободї" імена сих жертводавців: Данило Мошнечин $1.25; Юрій Ілящ, Петро Павлюк, Войтек Адамов, Никола Павлюк і Петро Івасюк по $1.00; Федір Демечко, Іван Сиппшин, Тома Павлюк, Семен Гребінець, Андрій Злапн, Майк Сошко і Андрій Холевка по 50 цнт.; Филип Тимусь, Андрій Ващий, Іван Ринило, Володимир Онуфрій і Роман Гасяй по 25 цнт. — Разом $11.00. На кошти посилки 15 цнт. — Позістає $10.85

Сю квоту зібрали на руські сьвята колядники: Юрій Іляш і Петро Павлюк. — Остаю з високим поважанєм, **Юрій Іляш.**

197. Голийок, Масс. Хвальна Редакціє! Посилаю складку на Фонд визволеня України, котру зібрало ся на мітинґу **Братства сьв. Івана Хрестителя, від. 52 У. Н. Союза,** в сумі $13.90. Спис жертводавців поданий низше. — З поважанєм, **Іван Серединський.**

Братство сьв. Івана Хрестителя жертвувало $7.00; Ілько Чорний, Н. Бабяк, Ів. Серединський, Ілько Гнатів і К. Мельник по $1.00; С. Ваврпшин і Ів. Божик *по 50 цнт.; М. Бабяк 40 цнт.;* Ів. Хрипак і М. Ковач по 25 цнт.; — Разом $13.90

198. Сенд Крік, Монт. Іван Миколаїв на Фонд визволеня України $0.25

199. Байон, Н. Дж. Члени С. Д. К. ім. Н. Лисенка в день Рождества Христового ходили колядувати для потерпівших у війні Українців. На сю цїль жертвували отсї добродії: Місцевий парох о. Тимотей Сабов $2.00; Михаїл Шаламей $1.75; Николай Федишин, Николай Підгайний, Михаїл Білий, Іван Кушнір, Василь Ощуст, Стефан Заходник, Михаїл Пасїчник, Юстина Яворська і Юрко Воробець по $1.00; Стефан Бойко, Данило Фарииник, Михаїл Андріїшин, Дмитро Лаба, Михаїл Івашків і Марія Дозяк по цнт.; Василь Могила 35 цнт.; Юрко Бойко, Іван Бойко, Андрух Дайко, Стефан Щепаній, Адам Кахній, Пацько Задирецький, Кость Павлів, Гелена Лвів, Николай Нагребний, Михаїл Шиґда, Марія Галиш, Анна Мандрик, Василь Кладько, Василь Павлукович, Іван Лаба, Іван Дацко, Михаїл Хранюк, Стефан Яхимець, Йосиф Кобрин, Павло Кушнір, Текля Христіянин, Катерина Ощуст, Катерина Пасїчник, Роман Задирецький і Сенько Фарииник по 25 цнт.; Н. Н. 20 цнт.; Михаїл Купко, Гриць Антів, Николай Федірко, Олекса Палій і Василь Хранюк по 10 цнт.; Іван Шиґда 5 цнт. Разом $23.10. Теодор Задорецький дав після зрахованої повисше суми 25 цнт. — Отже загальна сума виносить $23.35

Тут подаю імена всїх тих товаришів, котрі ходили колядувати: Николай Федишин, Ілія Гупало, Данило Фарииник, Йосиф Кобрин, Іван Бойко, Дмитро Линовин, Юрко Бойко, Павло Кушнір, Теодор Герчаковський і Михаїл Бойчук. — З поважанєм, **Николай Федишин.**

200. Байон, Н. Дж. *Николай Федишин зібрав на* хрестинах у Мих. Івашкова в Байон, Н. Дж. $1.35

201. Бремонд, Текс. Хвальна Редакціє! Посилаю на Ваші руки невеличку жертву на Фонд визволеня України, яку зложили: Іван Турляк $1.00; Іван Томас і М. Турляк по 50 цнт.; С. Н. Турляк 25 цнт. — Разом $2.25

Остаю з поважанєм, **М. Турляк.**

202. Гамтрамк, Міш. Подаєсь до відома, що колядники: Михаїл Бойко, Володимир Гузар, Антін Прибила, Іван Гузар і Юрій Лесїв заколядували на Фонд визволеня України та на тих бідних вдів і сиріт в старім краю, котрі десь саме тепер терплять голод і холод, та навіть і даху над своїми головами не бачать, тільки мусять жити десь в полю або і на роздорожу, утікаючи зі своїх власних хат кудись поза границі. — $30.15. Просимо Хвальну Редакцію „Свободи" оголосити імена всїх тих чесних жертводавців, котрі нас з порожними руками від себе не відправили, котрі не забувають за свою вітчину та спішать з помочию своїм братям і сестрам в їх теперішній біді. — З поважанєм, **Юрій Лесїв.**

Жертвували на повисшу цїль слїдуючі особи: Павло Держимарук $2.00; Ант. Круцькевич, о. Н. Дженджира, Мих. Бойко, Іван Ангел, Іван Стельмах, Стефан Пелехатий, Павло Костів, Василь Ничай, Василь Мартинюк, Олекса Русенко, Ілько Гаврилюк і Василь Бугай по $1.00; Стефан Янчук 75 цнт.; Данко Пшик, Яцко Гумен, Роман Карпович, Матвій Прихідко, Людвик Когут, Василь Дербач, Лев Кошитар, Михайло Чорній, Грицько Горішний, Маріян Уруський, Франко Уруський, Василь Лазечко, Олекса Копій, Юрій Лесїв, Теодор Шведа, Теодор Ломака, Дмитро Васько, Марія Стрихалюк, Іван Цєсля, Ілія Кєбонацк, Михайло Денюк і Василь Гой по 50 цнт.; Евгеній Курчак 40 цнт.; Николай Гайдамака, Іван Гузар, Н. Панчишин, Н. Н., Семен Городницький, Володимир Гузар, Семко Захарків, Іван Чайковський, Антін Прибила, Ілько Коляк, Григорій Карпович, Михайло Гула, Іван Ганиш і Іван Клим по 25 цнт.; Тимко Круцькевич 20 цнт.; Іван Гирус, Петро Муха і Тимко Карпович по 10 цнт. — Разом $30.15. З того 15 цнт. беремо на оплату висилки гроший, а до „Свободи" засилаємо $30.00

Тим всїм Вп. Жертводавцям, котрі поспішили з колядою для своїх рідних братів та сестер, аби втерти їх гіркі сльози в так нещасній хвилї, сердечну подяку складають — **Колядники.**

203. Оксфорд Форнес, Н. Дж. Виказ жертв на поміч для наших братів у старім краю, що понесли жертви крови і майна в теперішній війні. **З Братства сьв. О. Николая,** від. У. Н. Союза 174: Іван Юшкевич, Андрій Сапран, Йосиф Чабан, Іван Макар і Антін Плебанський по $1.00; Михайло Гнатишак, Іван Гнатишак і Николай Юшкевич по 50 цнт.; Петро Русин, Матвій Гнатишак, Григорій Гнатишак, Йосиф Гнатишак, Іван Гнатишак, Конст. Литвинчук, Михайло Райс і Михайло Михалко по 25 цнт. — Разом $8.50

204. Гамтрамк, Міш. Михайло Доскоч на фонд бідних в Галичині $1.00

205. Анн Арбор, Міш. Хвальна Редакціє! Посилаю $1.00 на Фонд визволеня України, а $1.00 на вату для ранених вояків у Галичині. Більше тепер дати не можу, бо я щойно другий рік в Америці і довший час не міг дістати ніякої роботи. При тій нагоді прошу сердечно всїх моїх родимців, аби не забували за галицьких „Бельгійців", таки своїх рідних братів і сестер, бо їм тепер дуже сумно на сьвіті жити. Хто з нас в такім горю і смутку рідню забуває, той у грудях не серденько, а лиш камінь має! Ми мусимо тямити тепер більше як колинебудь про свою стару вітчину і дбати всїми силами про те, щоби вона була вільною і самостійною.

Відберемо Україну від Сяну до Дону
І своєї кервавиці не дамо нікому:
Ані Ляхам, ані Жидам, жадним голодранцям,
Ані клятим Москалькам і всїм запроданцям!
Як розірвем ті кайдани і воскресне доля,
Тоді й нашій Україні буде повна воля!

Гаразд! — **Іван Дідула,** старокрасний січовик $2.00

206. Джерзи Сіти, Н. Дж. На засїданю Української Народної Ради зложили по $1.00: А. Шаршонь, В. Лозоцький, Б. Дуткевич, М. Угорчак, А. Савка, Д. Капітула, Д. Андрейко, В. Левчик, С. Ядловський і О. Стеткевич. — Разом $10.00

Сума оголошена в сїм числї „Свободи" виносить $322.08. Оголошено в ч. 10. „Свободи" $3.885.83.

ЗАГАЛЬНИЙ СТАН $4.207.91.

РУХ В ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ШІКАГО, ІЛЛ. Отсим подаю до загальної відомости всїм членам Бр. сьв. Стефана, від. 221, що річний мітинґ відбув ся дня 10. січня б. р. На тім мітинґу були такі зміни: вибрано отсей новий уряд: П. Мотало, предс.; Д. Кривий, кас.; І. Гайович, секр.; контрольна комісія: Т. Кривовяз, Н. Моранець і Г. Новосад; дозорці хорих: В. Тронд, Н. Коцовський і Н. Брилїнський; дверник Ф. Чорнописький; хоружі М. Васильців і Н. Козак. Ухвалено принимати нових членів до Братства, почавши від січня аж до липня 1915 р. без вступного, тож хто ще не належить до жадної організації, має тепер добру нагоду вписатись. Мітинґи відбувають ся в кожду другу недїлю по перцїм в гали церковній під ч. 2248 В. Райс Ст. і Овклей Аве. При всякій нагоді просить ся голоситись до секретаря під адресою: Іван Гайович, 921 N. Campbell Ave., Chicago, Ill.

ІСТОН, ПА. Тов. Богд. Хмельницького, від. 137, подає до загального відома, що 27. грудня м. р. вибрано отсей новий уряд на рік 1915: Ф. Саґатій, предс.; І. Милимук, заст. предс.; Д. Ієськів, секр.; П. Бордун, заст. секр.; М. Загоройко, кас.; контрольори Д. Кіндратів і Г. Мацюк; доз. хорих В. Гудз і В. Сорока; Д. Яворський, дверник; В. Гудз, відпоручник „Просьвіти". Нових членів буде ся принимати до Товариства без вступного через січень, лютий і марець, а до У. Н. Союза після статута. Пуж, брятя в Істон, опішіть ся, заки є добра нагода! — Д. Ієськів, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Тов. Богд. Хмельницького, від. 22, подає до відома всїм своїм членам, що на рік 1915. вибрані отсї нові урядники: М. Заверуха, предс.; Н. Нухаль, заст. предс.; І. Коптюх, секр. і відпоручник Просьвітної Комісії; Н. Зелений, заст. секр.; Т. Стеґніцький, кас.; Г. Гулей, заст. кас.; Д. Тижник, трестіє; С. Сирота і В. Тимчишин, контр. комісія; В. Оприско, капітан; Т. Олексин і М. Федас, доз. хорих; В. Симчишин, господар галї. Мітинґи відбувають ся першої недїлї по 15-тім в гали п. Г. Литвина, під ч. 83 Норт 7 ул. — М. Заверуха, предс.; І. Коптюх, секр., 52 North 1 Str., Brooklyn, N. Y.

БРУКЛИН, Н. Й. Повідомляю, що Братство Пресьв. Тройці, від. 203, буде принимати нових членів через три місяці без вступного, а до У. Н. Союза після статута. Наше Братство відбуває свої мітинґи завше кождого місяця по першім в суботу вечером о 8. годині під ч. 76 Н. 6-та ул. на гали у п. Пиля. — Василь Саїв, секр. 137 N. 8th St., Brooklyn, N. Y.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Товариство „Зоря", від. 69, повідомляє всїх своїх членів, що мітинґ відбуде ся в суботу 30. січня 1915 о 8-мій годині вечер в Ліберти гали під ч. 257-263 Гавстон Ст. Кождий член обовязаний явити ся на мітинґ, а котрий не явить ся і не заплатить місячної вкладки, буде суспендований. — П. Ґаврис, секр.

БРІДЖПОРТ, ПА. Бр. сьв. Михаїла, від. 15, подає до відома, що нових членів буде принимати за зниженим вступним, а до У. Н. Союза після статута. Заявляєть ся нашому Братству, що будучий мітинґ буде в нашого Брата і касієра, В. Стельмаха, під ч. 37. 5-та Міл Стр. — М. Козак, предс.; Г. Стельмах, секр.; В. Стельмах, кас.

РОДИМЦЇ! ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА, БО СЕ Є ОДИНОКА І НАЙБІЛЬША УКРАЇНСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ В АМЕРИЦЇ!

ВИКАЗ

убитих, ранених, полонених і пропавших Українців у теперішний війні.

СКОРОЧЕНЯ:

п. = піхота (інфантерія)
стр. = стрільці (єгри)
у. = улани
д. = драгони
а. = артилерія (полева)
а. кн. = артилерія кінна
а. гір. = артилерія гірська
а. кр. = артилерія кріпосна
г. = гавбиці (полеві)
г. т. = гавбиці тяжкі
пн. = піонїри
сап. = сапери
тр. = трен (достава амуніції і живности)
с. = санітети
л. = ляндвер (піх. краєвої оборони)
у. л. = улани ляндвери
а. л. = артилерія ляндвери
г. л. = гавбиці ляндвери
з. о. = загальне ополчене (ляндштурм)
ж. = жандармерія
ск. ст. = скарбова сторож.

Подане при імени число означає полк (регімент), баталіон або дивізію.

(Дальше).

Листа утрат ч. 60
видана 17. падолиста 1914.

РАНЕНІ:

Доменко Василь, 13 стр.
Дуткевич Віктор, 13 стр.
Залеський Стефан, 13 стр.
Ільчишин Дмитро, 13 стр.
Івасів Василь, 13 стр.
Кобуз Мартин, 30 п.
Костевич Стефан, 13 стр.
Луців Михайло, 13 стр.
Малюк Олекса, 13 стр.
Михайлів Михайло, 13 стр.
Перуц Олекса, 30 п.
Пісульський Омелян, 8 д.
Пирин Юрко, 13 стр.
Сабен Павло, 90 п.
Саламаха Іван, 13 стр.
Самець Яцко, 17 п.
Савчин Яцко, 13 стр.
Савчин Дмитро, 13 стр.
Сенів Олекса, 13 стр.
Слівінський Михайло, 30 п.
Сокіл Мартин, 13 стр.
Сирошка Михайло, 13 стр.
Ткачук Петро, 13 стр.
Трач Захар, 13 стр.
Трух Никола, 13 стр.
Тимчук Василь, 29 л.
Хромощук Дмитро, 29 л.
Чорний Іван, 30 п.
Шахновський Михайло, 30 п.
Шупер Юрко, 13 стр.
Юрів Йосиф, 13 стр.
Янчак Іван, 92 п.
Ярмулович Іван, 13 стр.

ДОПОВНЕННЯ І ПОПРАВКИ
оголошені в лісті ч.60.

До лісти страт ч. 15:

Мармаєвський Гнат, 19 л., убитий
Подерквений (замісць Подерковий) Ілько, 19 л., ранений
Струк Іван, 19 л. (замісць 36 з. о.), ранений
Якимович Ілько, 19 л., ранений
Ярчак (замісць Ярчук) Гринько, 19 л., ранений.

До лісти страт ч. 20:

Ірачук (замісць Трачук) Нестор, 22 з. о., убитий
Киріяк (замісць Кірцак) Лазар, 22 з. о., убитий
Уреак Дмитро, 22 з. о., ранений.

До лісти страт ч. 23:

Бартник (замісць Бортняк) Михайло, 95 п., убитий
Калапаца (замісць Калопаца) Адам, 95 п., ранений
Лукіянчук (замісць Зукенчук) Іван, 95 п., ранений
Павлик (замісць Павтик) Михайло, 95 п., ранений
Солецький (замісць Сілецький) Микита, 95 п., ранений
Франчак (замісць Федорончук) Іван, 95 п., убитий.

До лісти страт ч. 24:

Овсяник (замісць Овсливський) Петро, 7 у., ранений.

До лісти страт ч. 31:

Мазурак (замісць Марусяк) Ізидор, 31 з.

До лісти страт ч. 38:

Заблоцький Михайло, 10 п., убитий (замісць ранений).

Листа утрат ч. 61
видана 18. падолиста 1914.

УБИТІ:

Бальцар Юрко, 14 л.
Денис Михайло, 98 п.
Музикант Йосиф, 14 л.
Михайлик Михайло, 30 п.
Пачковський Йосиф, 90 п.

(Дальше).

РАНЕНІ:

Павликів Стефан (ляйтн.), 2 пн.
Балакун Никола, 1 л.
Жук Йосиф, 77 п.
Козак Антін, 2 пн.
Мазуркевич Стефан, 98 п.
Пачковський Франко, 98 п.

Листа утрат ч. 62
видана 18. падолиста 1914.

УБИТІ:

Белчук Василь, 22 л.
Біда Лаврентій, 22 л.
Білоконитюк Маковей, 22 л.
Бута Теодор, 22 л.
Горобець Василь, 22 л.
Івасюк Петро, 22 л.
Козак, 22 л.
Левкович Михайло, 9 л.
Маковей Дмитро, 22 л.
Маринчак Василь, 22 л.
Никифорук Артим, 22 л.
Нізьо Федор, 22 л.
Одовійчук, 22 л.
Семенюк Назар, 22 л.
Сератюк Дмитро, 22 л.
Софіян Антін, 22 л.
Сурма Кароль, 9 г. т.
Ткачук Нестор, 22 л.
Токарюк Юрко, 22 л.
Федорак Петро, 9 л.
Харюк Никола, 22 л.
Яремин Василь, 22 л.

РАНЕНІ:

Крижановський Мирон (кад.), 22 л.
Арсеній Назар, 22 л.
Аврам Юрко, 22 л.
Балагура Юрко, 22 л.
Базюк Михайло, 13 стр.
Бердюк Юрко, 22 л.
Безган Гарасим, 22 л.
Біцлавський Никита, 22 л.
Білак Теодор, 22 л.
Вілей Дмитро, 22 л.
Біленко Никола, 22 л.
Білоголовий Іван, 22 л.
Бодян Ілько, 22 л.
Боднар Яків, 22 л.
Боднарюк Никола, 22 л.
Боканча Василь, 22 л.
Бодріян Кость, 22 л.
Бовгар Гаврило, 22 л.
Брадчан Олекса, 22 л.
Броднер Фльоріян, 22 л.
Будурович Никола, 22 л.
Букатар Юрко, 22 л.
Буковецький Володислав, 22 л.
Воробець Харлампій, 9 л.
Васильків Іван, 22 л.
Василькович Василь, 22 л.
Василишин Іван, 22 л.
Веренька Никола, 22 л.
Волошинюк Петро, 22 л.
Волошинюк, 22 л.
Волощук Петро, 22 л.
Вороновський Роман, 9 г. т.
Гарасим, 22 л.
Гнатюк Лупь, 9 г. т.
Григор Юрко, 22 л.
Григорчук Василь, 22 л.
Гулей Григорій, 22 л.
Гурман Дмитро, 13 стр.
Гах Павло, 22 л.
Галатан Михайло, 22 л.
Гриф Дмитро, 3 г. т.
Данилевич Антін, 22 л.
Дарійчук Юрко, 22 л.
Девдюк Василь, 22 л.
Драгомаца Ілько, 3 г. т.
Дроник Гнат, 22 л.
Дроздик Юрко, 22 л.
Дутка Іван, 13 стр.
Дзімбінський Стефан, 22 л.
Жак Антін, 22 л.
Заплатинський Никола, 22 л.
Зитарюк Василь, 22 л.
Зуркан Теодор, 22 л.
Іваш Олекса, 22 л.
Калиюк Ілько, 22 л.
Калинчук Прокін, 2 л.
Карпюк Іван, 22 л.
Клим Яків, 22 л.
Кохан Павло, 29 стр.
Коцель Петро, 20 п.
Комарницький-Павлюкович Никола, 9 л.
Коранчук Теодор, 22 л.
Костинюк Василь, 22 л.
Козакевич Атанас, 22 л.
Кранчук Ілько, 22 л.
Крушинський Франко, 22 л.
Кухар Ілько, 13 стр.
Куліщак Юрко, 29 стр.
Куриак Іван, 22 л.
Кутний Петро, 13 стр.
Лаврик Гаврило, 22 л.
Ленко Данило, 9 л.
Луцик Никола, 13 стр.
Лучко Юрко, 22 л.
Лукан Дмитро, 22 л.
Мачук Теодор, 22 л.
Макурак Дмитро, 22 л.
Манчук Іван, 22 л.
Маріянчук Василь, 9 л.
Мацкевич Гаврило, 22 л.
Меркеш Теодор, 22 л.
Митрофан Юрко, 22 л.
Мурин Петро, 22 л.
Никифор Стефан, 22 л.
Никифорець Ілько, 22 л.
Олейнюк Олекса, 22 л.
Опарик Никола, 22 л.
Пацинський Григорій, 22 л.
Павлюк Дмитро, 22 л.
Пентелейчук Василь, 22 л.
Пентюк Іван, 22 л.
Пентюк Василь, 22 л.
Петращук Федор, 22 л.
Петрович Пилип, 22 л.
Підлітейчук Василь, 22 л.
Подлітейчук Гаврило, 22 л.
Попович Дмитро, 22 л.
Порайчук Василь, 22 л.
Потоцький Семен, 13 стр.
Принчак Юрко, 22 л.
Продайчук Никола, 22 л.
Прокінчук, 22 л.
Прокопчук Стефан, 22 л.
Решко Дмитро, 22 л.
Романчук Юрко, 22 л.
Романчук Михайло, 22 л.
Саламах Василь, 22 л.
Сандуляк Сава, 22 л.
Семенишин Михайло, 13 стр.
Семко Ілько, 22 л.
Серман Олекса, 22 л.
Сидорчак Йосиф, 22 л.
Скибінський Андрій, 22 л.
Соколюк Олекса, 22 л.
Соколовський Петро, 22 л.
Спанюк Матей, 22 л.
Стефуранчин Лукіян, 22 л.
Стусяк Никола, 22 л.
Сумарюк Василь, 22 л.
Ткач Михайло, 22 л.
Ткачук Андрій, 22 л.
Ткачук Ілько, 22 л.
Токар Семен, 22 л.
Токарюк Пантелеймон, 22 л.
Торак Василь, 22 л.
Федчук Йосиф, 22 л.
Федор Павло, 29 стр.
Федорів Григорій, 9 л.
Фрещин Фрещук Юрко, 22 л.
Чепіль Дарій, 22 л.
Чук Василь, 22 л.
Чук Теодор, 22 л.
Чорномудяк Лука, 22 л.
Шуган Олекса, 22 л.
Шварковський Василь, 22 л.
Шваб Григорій, 13 стр.
Юркевич Василь, 22 л.
Явний Теодор, 22 л.

Листа утрат ч. 63
видана 19. падолиста 1914.

УБИТІ:

Аполюк Павло, 35 л.
Березюк Гнат, 35 л.
Була Петро, 35 л.
Вертик Теодор, 35 л.
Вертелецький Андрій, 6 у. (помер на холеру 2. жовтня)
Гасай, 35 л. (помер на холеру)
Глухенький, 35 л.
Городницький Петро, 35 л.
Горуйко Гаврило, 35 л.
Голішевський Йосиф, 35 л.
Довбків Дмитро, 35 л.
Дорожинський Гнат, 35 л.
Джиджиристий Дмитро, 35 л.
Загричук Петро, 35 л.
Іванчук Гнат, 35 л.
Івановський Никола, 45 г. л.
Климчук Клим, 35 л.
Ковальчук Григорій, 35 л.
Крет Семен, 35 л.
Ліра Никола, 35 л.
Луців Стефан, 35 л.
Маньковський Антін, 35 л.
Марціців Вінцентій, 35 л.
Мазур Семен, 35 л.
Мендюк Володислав, 35 л.
Мочульський, 35 л.
Новицький Йосиф, 35 л.
Онисько Теодор, 35 л.
Пастушин, 35 л. (помер на холеру)
Пендик Василь, 35 л.
Прус Іван, 35 л.
Себастиянський Йосиф, 35 л.
Синк Гринько, 35 л.
Турчак Григорій, 35 л.
Циприян, 35 л. (помер на холеру)
Челядин Дмитро, 28 л.
Янісевич Клим, 35 л.

РАНЕНІ:

Бабяк Антін, 35 л.
Бабяк Семен, 35 л.
Бохенек Василь, 35 л.
Вохняк Никола, 35 л.
Вай Григорій, 35 л.
Барабаш Йосиф, 35 л.
Белей Антін, 35 л.
Безпалок Теодор, 35 л.
Веляжевський Михайло, 35 л.
Блищаковський, 35 л.
Богусь Михайло, 35 л.
Бойко Онуфрій, 35 л.
Бонк Дмитро, 35 л.
Борч Дмитро, 28 л.
Брикайло Василь, 35 л.
Бучарський, 35 л.
Буката, 35 л.
Бузович Франко, 35 л.
Вейко, 35 л.
Вістовський Михайло, 11 сап.
Водовіз Кость, 35 л.
Гаврилюк, 35 л.
Герман Теодор, 35 л.
Гладкий Павло, 35 л.
Глущак Михайло, 35 л.
Гудима, 35 л.
Галонський Михайло, 35 л.
Дармограй Іван, 35 л.
Добош Михайло, 28 л.
Добровольський Маріян, 35 л.
Дибайло Йосиф, 35 л.
Журак Стефан, 35 л.
Задирак, 35 л.
Закалюк Григорій, 35 л.
Здирко Василь, 35 л.
Зубар Григорій, 35 л.
Івасенко Йосиф, 35 л.
Карплюк Дмитро, 11 сап.
Кисіль Семен, 35 л.
Кіт Михайло, 35 л.
Клімашевський Станислав, 35 л.
Климчук Лев, 35 л.
Копцрик Никола, 35 л.
Комарніцький Петро, 45 г. л.
Корейчук Іван, 35 л.
Корман Іван, 35 л.
Корогишин, 35 л.
Костюк Кароль, 35 л.
Кошіль Теодор, 35 л.
Кунанець Михайло, 11 п.
Козуб Семен, 35 л.
Красножан Ілько, 35 л.
Красовський Василь, 35 л.
Кравець Юстин, 35 л.
Куйбіда Іван, 35 л.
Кузнич Михайло, 28 л.
Лаба Андрій, 35 л.
Лесів Василь, 45 г. л.
Левицький Пилип, 28 л.
Лізенер Іван, 28 л.
Лобур Василь, 28 л.
Лоза Іван, 35 л.
Лучка Михайло, 35 л.
Лучко Олекса, 35 л.
Мандибура Никита, 35 л.
Мандич Кондрат, 35 л.
Мандзюк Дмитро, 35 л.
Марчук Михайло, 35 л.
Марфіян Никола, 35 л.
Марушка Іван, 35 л.
Мазур Франко, 35 л.
Мазурик, 35 л.
Мельник Іван, 43 л. л.
Мендюк Амвросій, 35 л.
Михальський Павло, 35 л.
Міліновський Андрій, 35 л.
Молінський, 35 л.
Моспан Семен, 28 л.
Мотрич Никола, 28 л.
Мудрий Василь, 28 л.
Мусакевич Михайло, 35 л.
Минартович Андрій, 35 л.
Намака Іван, 35 л.
Новіцький Тадей, 35 л.
Окапець Стефан, 35 л.
Олехівка Никола, 35 л.
Олещук Андрій, 35 л.
Ольшанецький, 35 л.
Осовський Адам, 35 л.
Паничук Семен, 28 л.
Пасічник, 35 л.
Павлишин Максим, 35 л.
Павлів Василь, 35 л.
Петрів Михайло, 28 л.
Петрусів Андрій, 25 л.
Петришин Теодор, 35 л.
Піхальський Назар, 35 л.
Підгорецький Петро, 28 л.
Почтар Василь, 35 л.
Пригода Стефан, 35 л.
Романів Іван, 35 л.
Рига Панько, 35 л.
Ридвян Антін, 35 л.
Рипула Павло, 35 л.
Самійло Іван, 35 л.
Семчишин Петро, 35 л.
Семенюк Ілько, 35 л.
Сеник Петро, 35 л.
Скоробогатий Йосиф, 35 л.
Скраткевич, 35 л.
Слабий Іван, 35 л.

(Дальше буде).

Календар У. Н. Союза на рік 1915.

Зладив Володимир Лотоцький.

ЗМІСТ:

Ось-тут подані заголовки статий, віршів, оповідань і т. д. календаря У. Н. Союза на 1915-тий рік. Кождий, хто прочитає самі лише ті заголовки, переконасть ся, яку вартість може мати для нього така книжка, написана в гарній українській мові і дуже приступно, популярно. Тому, здасть ся, не треба ще її прихвалювати, бо що добре, то само хвалить ся.

Зазначимо ще тільки, що календар У. Н. Союза на 1915-тий рік дуже богато прикрашений ілюстраціями. Всї ті ілюстрації — дуже красні, цїлком нові і ще незнані. Всїх ілюстрацій в календари є 110 (сто десять). Більше ніж четверта часть їх — се ілюстрації з теперішної війни, самі найкрасші і найцікавійші; між ними також з Галичини. На воєнних образках побачать читачі, як виглядають підводні міни; як ловить ся на них кораблі; як виглядають новітні форти; як будують ся земельні закопи і т. д. Богато ілюстрацій є зі старого краю; гарні портрети митрополита ґрафа Шептицького і українських політичних провідників у Галичині. Дальше є прекрасні фотоґрафії з російської України (дївчата, ґрупи і т. д.). Є фотоґрафії відділів У. Н. Союза; XII. конвенції У. Н. Союза в Бофало, Н. Й.; нового уряду У. Н. Союза; фотоґрафії з Еліс Айлсид; з американського житя; гумористичні і т. д.

Один примірник календаря У. Н. Союза на 1915-тий рік коштує разом з пересилкою у Злучених Державах і в Канаді лише 60 центів.

Замовлення посилати на адресу:

"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.